

התכנית הלאומית לילדים ובני נוער בסיכון – 360 – מחוז הצפון

התכנית הלאומית לילדים ולנוער בסיכון, החלה לפעול ע"פ החלטת ממשלה בשנת 2008 כחלק מיישום מסקנות ועדת שמיד (2006), והיא מכוונת לצמצם את היקף מצבי הסיכון בקרב ילדים ובני נוער ומחומרתם, ולהביא לשינוי מקיף בדרכי הטיפול של החברה הישראלית בילדים אלה ובמשפחותיהם.

משרד הרווחה והשירותים החברתיים מוביל ומתכלל את התוכנית, משרד החינוך שותף להפעלת התוכנית במחוזות, משרד הבריאות, המשרד קליטת העלייה, המשרד לביטחון הפנים. בנוסף שותפים בתוכנית מרכז השלטון המקומי וג'וינט ישראל. המבנה הבין משרדי והבין ארגוני של התכנית, מכון לכך שהסמכות והאחריות על ילדים בסיכון מוטלות על הרשויות המקומיות.

התכנית הלאומית היא תכנית תוספתית פועלת בצפון ב-82 רשויות בחלוקה ארגונית לשני מחוזות: צפון א' – בהובלת משרד החינוך, אחריות על 43 ישובים, וצפון ב' – בהובלת משרד הרווחה, אחריות על 39 ישובים.

השדרה הניהולית של התכנית הלאומית בצפון מבוססת על הממונות המחוזיות ועל המנהלים הישוביים (18 מנהלים בצפון א' ו-18 מנהלים בצפון ב') שנפגשים בפורומים מחוזיים וארציים ופועלים במשותף עם אנשי הרשות להנחלת השפה, המנגנונים והכלים של התכנית הלאומית על כל המענים לילדים בסיכון ביישוב. ניכרת במחוז הצפון עמידה ביישום יעדי התכנית, בחיבורם של כל הגורמים ברמה בין-משרדית לטיפול במצבי הסיכון של ילדים מגיל לידה עד 18, בבחינת גורמי חוסן ובתגבורם.

מנגנונים

התכנית הלאומית מבוססת על יצירת שיתופי פעולה בין משרדיים ובין מקצועיים במסגרות הבאות: הוועדות המחוזיות, הוועדות הבין משרדיות, כינוסי הפיקוח הבין משרדיים, תהליכי ההכשרה, צוותי ההיגוי, צוותי הגיל, הצוותים המלווים לתכניות והכינוסים המקצועיים שמזמנת פלטפורמת התכנית הלאומית. הוועדה המחוזית הבין משרדית נפגשת אחת לחודש, עורכת בקרה על הפעלת התוכניות ביישובים, אוספת דיווחים שיטתיים, מאשרת שינויים בתוכניות ומקיימת מפגשים עם גורמי מפתח ביישובים. הוועדה המחוזית בין היתר:

- ✓ עוקבת אחר ההתנהלות התקינה של התוכנית ביישובי המחוז.
- ✓ אחראית על תהליכי הפיקוח והבקרה של התוכנית, לרבות ניצול תקציבי.
- ✓ מסייעת בפיתרון אתגרים, בהסרת חסמים ובעיות משמעת.
- ✓ מזהה אתגרים להפעלת התכנית ביישובים.
- ✓ מנחה יישובים ליישום המלצות הוועדה המחוזית הבין משרדית.
- ✓ מעלה סוגיות ואתגרים הדורשים התייחסות ברמה הארצית.
- ✓ שותפה בגיבוש מדיניות מטה ובעיצוב דרכי הפעולה של התכנית.

מהלכים בהובלת 360 ברשות

- ✓ ביסוס עבודה איכותית לטובת ילדים ונוער בסיכון במענים הפועלים ישוב.
- ✓ הטמעת שימוש מהימן בשאלוני תמ"י (תשתית מידע ישובית) ודו"חות חדשים.
- ✓ מינוף התפיסה והעבודה הבין מקצועית והבין משרדית בצוותים המלווים ובוועדות.
- ✓ העמקת שיתופי הפעולה בדגש על החינוך לרווחה.
- ✓ ניצול יעיל של תקציב התכנית הלאומית.

במחוז הצפון פועלים **הפורומים הבין מקצועיים הבאים**: פורום פיקוח על הגיל הרך, פורום למובילי גיל רך בישובים, פורום הטמעת אמות מידה במרכזי נוער, פורום מתחברים לנוער בקיץ ופורום חממות טיפוליות.

פעולות בתנופה:

1. שיתופי פעולה תוך ובין משרדיים

מפקחים ממשרדי הממשלה השותפים ונציגי האגפים מהווים שותפים פעילים בפורומים השונים של התכנית הלאומית במחוז ובישובים בהם פועלת התכנית הלאומית: בוועדות הגיל ובוועדות ההיגוי בישובים. המפקחים שותפים לאתגרים המרכזיים העומדים בפני הישובים הפועלים בתוכנית הלאומית, מחזקים את תהליכי ההטמעה של כלל התוכניות שנבחרו ודואגים להפעלתן באופן איכותי, בהתייחס לצרכים המשתנים וצרכי הילדים שאותרו בסיכון. כמו-כן, ניתן ליווי אינטנסיבי לישובים במיקוד.

מפקחי משרד החינוך בכל האגפים הם שותפים פעילים בפורומים השונים של התכנית הלאומית במחוז ובישובים בהם פועלת התכנית הלאומית: בוועדות הגיל ובוועדות ההיגוי בישובים. המפקחים שותפים לאתגרים המרכזיים העומדים בפני הישובים הפועלים בתוכנית הלאומית, מחזקים את תהליכי ההטמעה של כלל התוכניות שנבחרו ודואגים להפעלתן באופן איכותי, בהתייחס לצרכים המשתנים וצרכי הילדים שאותרו בסיכון.

נציגי הפיקוח מכלל התחומים (שח"ר, יעוץ, שפ"ח, גני ילדים, חינוך מיוחד, מינהל חברה ונוער) חברים בוועדה המחוזית המתקיימת מידי חודש במשרד החינוך.

2. הטמעת אמות מידה במרכזי הנוער המפוקחים ע"י אגף ילדים ונוער בסיכון במשרד החינוך וע"י משרד הרווחה והשירותים החברתיים

לצורך טיוב העבודה במרכזי הנוער השונים גובשו מספר אמות מידה: קשר עם הורים ועבודה עמם, קשר עם מערכת החינוך והפעלת רכיב לימודי, התייחסות לפן הרגשי והטיפולי, פעילויות העשרה וקשר עם מחלקת הנוער ברשות, קידום בריאות ואורח חיים פעיל ובריא, קשר ושיתוף פעולה בין מרכז הנוער לשירותים ברשות באמצעות הקמת צוות מלווה רשותי למרכזי הנוער, בליווי ועדת פיקוח בין-משרדית ומנהלי 360 ברשויות.

3. מיזם מתחברים לנוער בקיץ בחופים

מיזם "מתחברים לנוער בחופים" פועל מידי קיץ ברחבי הצפון במקומות הבאים: טבריה – חוף שקמים, חוף גולן – חוף לבנון צפת - גן המצודה . "מתחברים לנוער בחופים" הוא מיזם ייחודי בהובלת התכנית הלאומית לילדים ונוער בסיכון, המופעל בשותפות בין משרד החינוך, משרד הרווחה והשירותים החברתיים, המשרד לביטחון פנים, הרשות הלאומית לסמים ולאalkohol, משרד הבריאות, משרד הקליטה והרשויות המקומיות.

הצוות המקצועי שהוכשר לעבודה מסוג זה עם הנוער לרבות מורים מתנדבים ממחוז הצפון שעברו הכשרה בקיץ, פותח בשיחת היערכות לקראת העבודה במתחם. במתחמים מוענק לבני הנוער מענה ייחודי, טיפולי

